

EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli 15.12.2011

KOM(2011) 899 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNE MU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Inovácie pre udržateľnú budúcnosť - Akčný plán ekologických inovácií (EkoAP)

(Text s významom pre EHP)

{SEK(2011) 1598 v konečnom znení}
{SEK(2011) 1599 v konečnom znení}
{SEK(2011) 1600 v konečnom znení}

1. ÚVOD

V reakcii na hospodársku a finančnú krízu sa stratégiou Európa 2020¹ posilňuje schopnosť EÚ zabezpečovať inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast. Ciele stratégie sú vykonávané prostredníctvom série hlavných iniciatív, ktoré sa zaoberajú hlavnými problémami.

Hlavná iniciatíva Únia² inovácií zabezpečí, že inovačné nápady sa premenia na výrobky a služby, ktoré vytvárajú rast a pracovné miesta, a zamerajú sa na riešenie hlavných spoločenských problémov Európy. Ako krok v tomto smere sa táto hlavná iniciatíva venuje vypracovaniu akčného plánu v oblasti ekologických inovácií, ktorého základom je Únia inovácií, a ktorý je zameraný na konkrétne úzke miesta, problémy a príležitosti na dosiahnutie environmentálnych cieľov prostredníctvom inovácií.

Akčný plán v oblasti ekologických inovácií (EkoAP) takisto dopĺňa iné hlavné iniciatívy stratégie Európa 2020. Hlavným stavebným kameňom prechodu na ekologické hospodárstvo je hlavná iniciatíva „Európa efektívne využívajúca zdroje“³ a jej plán⁴, ktoré vytvárajú a posilňujú dopyt po ekologických inováciách a súvisiacich investíciách. „Priemyselná politika vo veku globalizácie“⁵ používa EkoAP ako jeden z nástrojov na určenie a realizáciu opatrení na zavádzanie kľúčových ekologických technológií, na zlepšovanie koordinácie a spolupráce medzi EÚ a členskými štátmi a na informovanie o potenciáli nových technológií. Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta⁶ vyzýva EkoAP na podporu kompetencií pre udržateľný rozvoj a rozvoj vhodných zručností a riešenie nesúladu v oblasti zručností.

EkoAP sa preto bude zameriavať na podporu inovácií, ktoré vedú k, alebo ktorých cieľom je znižovanie tlaku na životné prostredie, a preklenutie priepasti medzi inováciami a trhom. Okrem iného rozšíri niektoré opatrenia uvedené v pláne efektívneho využívania zdrojov.

Ekologické inovácie⁷ sú akoukoľvek formou inovácií, ktorých cieľom je výrazný a preukázateľný pokrok smerom k dosiahnutiu udržateľného rozvoja tým, že znižujú vplyv na životné prostredie, posilňujú odolnosť voči environmentálnym tlakom, alebo dosahujú efektívnejšie a zodpovednejšie využívanie prírodných zdrojov

¹ KOM(2010) 2020: Oznámenie Komisie „Európa 2020 Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu“.

² KOM(2010) 546: Oznámenie Komisie: „Hlavná iniciatíva stratégie Európa 2020 Únia inovácií“.

³ KOM(2011) 21: Oznámenie Komisie: „Európa efektívne využívajúca zdroje – hlavná iniciatíva v rámci stratégie Európa 2020“.

⁴ KOM(2011) 571 v konečnom znení.

⁵ KOM(2010) 614: Oznámenie Komisie: „Integrovaná priemyselná politika vo veku globalizácie Konkurencieschopnosť a udržateľnosť v popredí záujmu“.

⁶ KOM(2010) 682 v konečnom znení: Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta: „Európsky príspevok k plnej zamestnanosti“.

⁷ Prevzaté z rozhodnutia 1639/2006/ES, ktorým sa ustanovuje rámcový program pre konkurencieschopnosť a inovácie.

V zmysle viacročného finančného rámca na roky 2007 až 2013 Európska komisia podporuje výskumné a demonštračné projekty pre ekologické inovačné technológie a ich prenikanie na trh v rámci (1) 7. rámcového programu v oblasti výskumu a technologického rozvoja (ďalej len „FP7“), (2) rámcového programu v oblasti konkurencieschopnosti a inovácií (ďalej len „CIP“), projektov v oblasti prvého použitia ekologických inovácií a ich uplatnenia na trhu, (3) európskej platformy pre ekologické inovácie a (4) environmentálnej časti programu LIFE+. V súčinnosti s týmito programami môžu členské štáty a regióny takisto čerpať podporu poskytovanú v rámci politiky súdržnosti pre ďalší rozvoj a uplatňovanie ekologických inovácií.

Vo svojom oznámení o rozpočte na rok 2020⁸ Komisia uviedla, že výskum a inovácie budú rozdelené na tri vzájomne sa posilňujúce oblasti, konkrétne (1) vynikanie vedeckej základne, (2) riešenie spoločenských problémov a (3) vytváranie rámcov v oblasti vedúceho postavenia a hospodárskej súťaže v odvetví. Komisia sa taktiež zaviazala začleniť opatrenia v oblasti klímy do výdavkových programov EÚ a vyčleniť najmenej 20 % rozpočtu Únie pre ciele spojené s klímou.

Horizont 2020⁹, rámcový program v oblasti výskumu a inovácií na roky 2014 až 2020, posilní úlohu ekologických inovácií a zabezpečí primerané finančné prostriedky na realizáciu tohto akčného plánu po roku 2013. Veľký význam majú najmä opatrenia umožňujúce prechod na ekologické hospodárstvo s nízkymi emisiami oxidu uhličitého a odolné voči zmene klímy tak, ako to predpokladá spoločenská výzva „Klíma, efektívne využívanie zdrojov a suroviny“.

Partnerský¹⁰ prístup v oblasti výskumu a inovácií zrýchli cestu inovatívneho výskumu smerom k uplatneniu na trhu.

2. PROBLÉMY V OBLASTI EKOLOGICKÝCH INOVÁCIÍ

Ekologické inovácie sa musia zrýchliť tak, aby oživil produktivitu, efektivitu a konkurencieschopnosť zdrojov a pomáhali chrániť životné prostredie. Rastúce vážne environmentálne problémy a obmedzené zdroje vedú k rastu celosvetového dopytu po ekologických technológiách, výrobkoch a službách a umožňujú vznik ekologických odvetví (pozri prílohu 1). Zrýchlené zavádzanie a šírenie ekologických inovácií na trhu povedie k posilneniu environmentálneho vplyvu a odolnosti v rámci celého hospodárstva, pričom tieto inovácie zároveň budú dosahovať nákladovú efektivitu a budú dobré pre podnikanie a spoločnosť ako celok.

3. PREKÁŽKY A HNACIE SILY EKOLOGICKÝCH INOVÁCIÍ V MSP

Ekologické inovácie doteraz prenikali na trhy relatívne pomaly s výnimkou obnoviteľných zdrojov energie v dôsledku politiky v oblasti energií a klímy. Medzi prekážky na ceste k ekologickým inováciám patria neschopnosť trhových cien presne

⁸ KOM(2011) 500: Rozpočet stratégie Európa 2020 – Časť II: Prehľad politických oblastí.

⁹ KOM(2011) 808 v konečnom znení: oznámenie Komisie o iniciatíve Horizont 2020 - rámcový program pre výskum a inovácie.

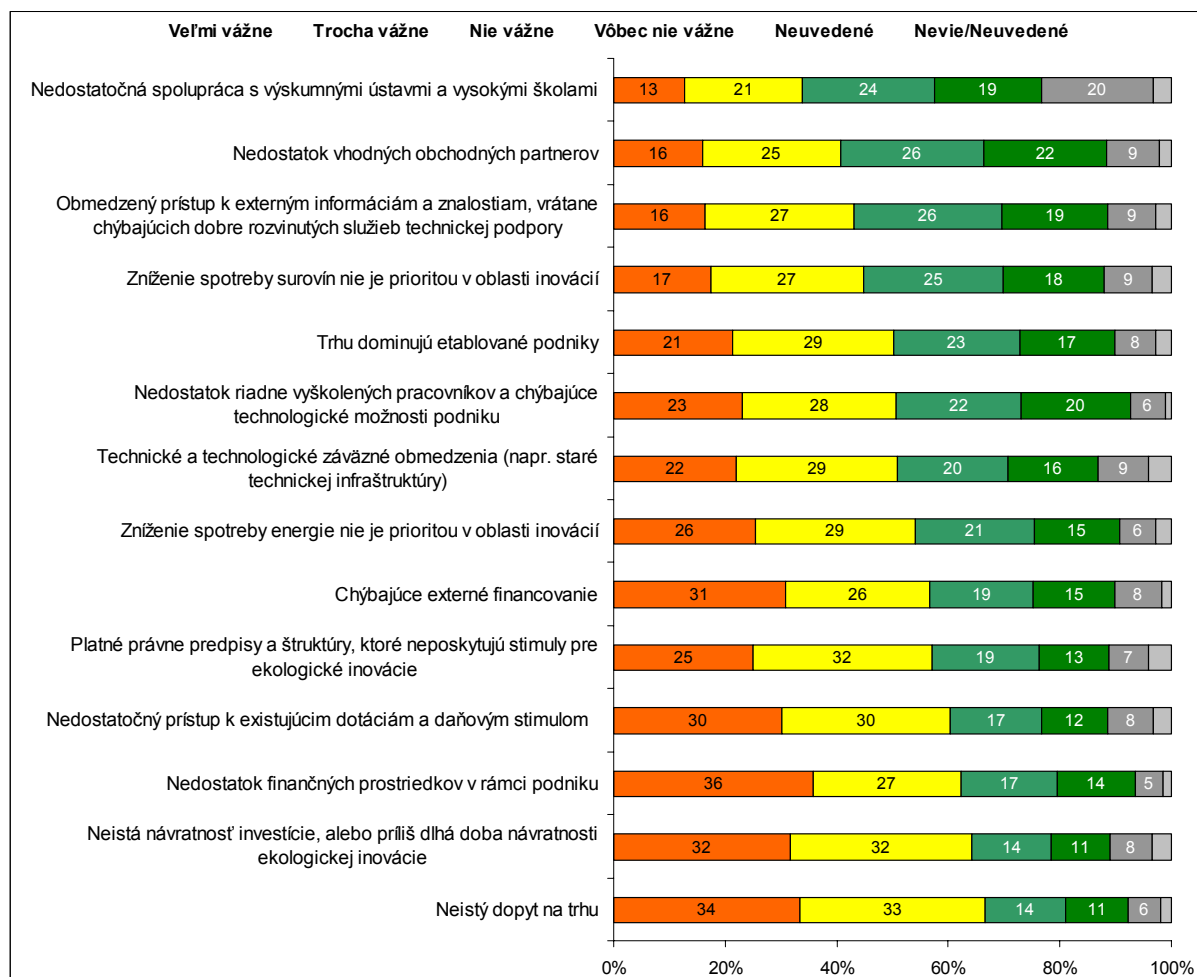
¹⁰ KOM(2011) 572 v konečnom znení: Oznámenie Komisie: Partnerstvo v oblasti výskumu a inovácií.

odzrkadľovať environmentálne náklady a prínosy, nepružné hospodárske štruktúry, infraštruktúrne a behaviorálne obmedzenia a škodlivé stimuly a dotácie. Medzi ďalšie aspekty, ktoré bránia šíreniu ekologických inovácií, patria nedostatočná informovanosť a istota na trhoch. Hoci mnohé z týchto prekážok sú podobné tým, akým všeobecne čelia inovačné podniky, majú tendenciu byť oveľa závažnejšie pre podniky, ktoré sa orientujú na ekologické inovácie.

Na riešenie niektorých prekážok Európska komisia už v roku 2004 odštartovala akčný plán v oblasti ekologických technológií¹¹ (ETAP).

Nedávny prieskum mienky o ekologických inováciách medzi európskymi MSP¹², ktorý urobila organizácia Eurobarometer, poskytuje dobrý prehľad vnímaných prekážok a hnacích síl v oblasti ekologických inovácií.

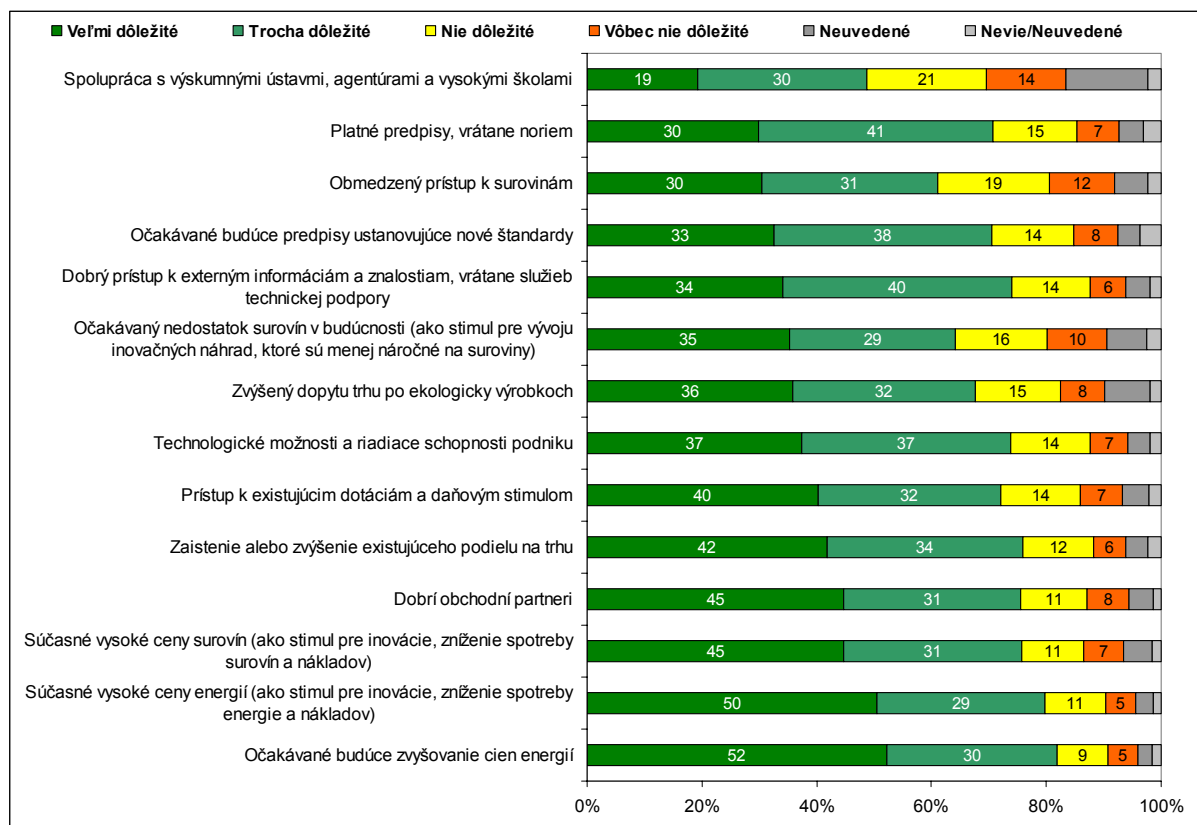
Prekážky rýchlejšieho zavádzania a vývoja ekologických inovácií pre spoločnosti

¹¹ KOM(2004) 38 v konečnom znení, oznámenie Komisie, ktorým sa podporujú technológie v službách udržateľného rozvoja: akčný plán Európskej únie v prospech ekotechnológií.

¹² Flash Eurobarometer č. 315: Postoj európskych podnikateľov k ekologickým inováciám, marec 2011.

Hnacie sily, ktoré by mohli zrýchliť zavádzanie a vývoj ekologických inovácií

Tento prieskum ukazuje, že neistý dopyt na trhu a návratnosť investícií sú dve hlavné prekážky, zatiaľ čo vysoké ceny energií a surovín, nové predpisy a normy a prístup k informáciám patria medzi hlavné hnacie sily.

V nadväznosti na hlavné iniciatívy stratégie Európa 2020 a vedomosti nadobudnuté v rámci programu ETAP Európska únia dokáže zrýchliť ďalšie ekologické inovácie pomocou vhodne cielených politík a opatrení. Najmä opatrenia v oblastiach regulačných stimulov, súkromného a verejného obstarávania a noriem a výkonových cieľov dokážu pomôcť vytvoriť silnejší a stabilnejší dopyt trhu po ekologických inováciách. Takisto je potrebné mobilizovať ďalšie finančné prostriedky na investovanie do ekologických inovácií a potrebné sú aj politické opatrenia na zníženie a riadenie rizík pre podnikateľov a investorov.

Dlhodobá stratégia v oblasti ekologických inovácií, postavená na partnerstve, posilní ekologické inovácie tým, že zvýši kritickú masu potrebnú pre inovácie, výmenu nápadov a osvedčených postupov a vytváranie sietí a obchodných vzťahov.

4. PRÍLEŽITOSTÍ V OBLASTI EKOLOGICKÝCH INOVÁCIÍ A OPATRENIA EÚ

Ekologické inovácie sú úzko späté so spôsobom, akým využívame naše prírodné zdroje a akým vyrábame a spotrebúvame. Očakávané environmentálne, spoločenské a obchodné prínosy širokého prijatia ekologických inovácií môžu byť značné. Európske environmentálne odvetvia už predstavujú významný hospodársky sektor

s odhadovaným ročným obratom 319 miliárd EUR alebo cca. 2,5 % hrubého domáceho produktu EÚ¹³ (HDP). Za posledné dva roky 45 % európskych spoločností pôsobiacich v oblasti výroby, poľnohospodárstva a služieb v oblasti vody a potravín zaviedlo ekologické inovácie, z ktorých profitovalo.

V období rokov 2012 a 2013 v rámci súčasného finančného rámca EÚ bude EkoAP podporovať zavádzanie a rozširovanie ekologických technológií na trhu, najmä podporou demonštračných projektov. Týmto sa pripraví pôda pre komplexnejšie nasledujúce opatrenia v rámci hlavných iniciatív stratégie Európa 2020 a programu Horizont 2020.

V strednodobom a dlhodobom horizonte, v rokoch 2013 až 2020, ekologické inovácie budú ťažiť z nových nástrojov a opatrení hlavných iniciatív Únia inovácií a Európa efektívne využívajúca zdroje, a takisto politiky súdržnosti po roku 2013 a programu Horizont 2020, zavádzaných Európskou úniou. Komisia napríklad navrhla silnú inovačnú zložku v rámci ustanovení politiky súdržnosti na roky 2014 až 2020, ktorá bude klásť väčší dôraz na inovácie kvôli explicitným podmienkam stanoveným pre členské štáty v tomto smere.

Ďalšia analýza problémov a príležitostí povedie k ďalším opatreniam na zrýchlenie ekologických inovácií. Túto činnosť bude vykonávať viacčlenná skupina a bude založená na partnerskom prístupe počnúc rokom 2012.

5. AKČNÝ PLÁN V OBLASTI EKOLOGICKÝCH INOVÁCIÍ

Plán obsahuje opatrenia zamerané ako na stranu dopytu tak aj ponuky, na výskum a priemysel a na politické a finančné nástroje. Vykonávanie opatrení bude posilnené partnerským prístupom účastníkov, súkromného a verejného sektora a Európskej komisie.

Komisia bude podporovať kľúčové hnacie sily zavádzania ekologických inovácií na trh:

- uplatňovaním politiky a legislatívy v oblasti životného prostredia ako hnacej sily podpory ekologických inovácií (opatrenie č. 1);
- podporou demonštračných projektov a partnerstva, ktoré umožnia priniesť sľubné, inteligentné a ambiciózne prevádzkové technológie na trh, ktorý trpí nízkou absorpciou (opatrenie č. 2);
- vypracovaním nových noriem, ktoré posilnia ekologické inovácie (opatrenie č. 3);
- mobilizáciou finančných nástrojov a podporných služieb pre MSP (opatrenie č. 4);

¹³ IDEA Consulting and Ecorys, „Study on the competitiveness of the EU eco-industry“, 2009; Roland Berger, „Innovative environmental growth markets from a company perspective“, 2007.

- podporou medzinárodnej spolupráce (opatrenie č. 5);
- podporou rozvoja nových zručností a pracovných miest a súvisiacich vzdelávacích programov podľa potrieb trhu práce (opatrenie č. 6);
- podporou ekologických inovácií prostredníctvom európskych inovačných partnerstiev predpokladaných v rámci iniciatívy Únia inovácií (opatrenie č. 7).

5.1. Opatrenie č. 1: Politika a nariadenie v oblasti životného prostredia na podporu ekologických inovácií

Legislatíva EÚ v oblasti životného prostredia je tradične jednou z najdôležitejších hnacích síl ekologických inovácií a rozvoja silného európskeho priemyslu v oblastiach, ako je voda, znečisťovanie ovzdušia, nakladanie s odpadmi, recyklácia a zmierňovanie zmeny klímy. Politika v oblasti životného prostredia môže takisto usmerniť úsilie v oblasti výskumu a vývoja a stanoviť tempo technologických zmien.

Napríklad nariadenie REACH¹⁴ uvádza zoznam látok vzbudzujúcich veľmi veľké obavy (SVHC), ktoré je potrebné nahradiť, keď sa bezpečnejšie alternatívne látky alebo technológie stanú technicky a ekonomicky realizovateľnými. Týmto sa stimuluje aktívne hľadanie alternatív a podporujú činnosti v oblasti výskumu a vývoja smerom k dodávkam konkurenčných a bezpečnejších náhrad. Nariadenie REACH je takisto príkladom toho, ako dokážu politiky EÚ podporovať rozvoj inovácií na celom svete. Chemické spoločnosti na celom svete sa riadia nariadením REACH pri vývoji výrobkov, ktoré musia spĺňať požiadavky trhov EÚ.

Na druhej strane regulačný rámec, ktorý zavádza obmedzenia do nedostatočne ambiciózných alebo zastaraných noriem alebo technológií, môže byť prekážkou pre ekologické inovácie. Legislatíva sa preto musí prepracovať a posilniť na vytvorenie silných a stabilných podnetov, ktoré podporia rozvoj ekologických inovácií a takisto prinesú dostatočnú predvídateľnosť pre investorov.

Tak ako to predpokladá iniciatíva Únia inovácií, Komisia preskúma regulačný rámec v oblasti životného prostredia. V tejto súvislosti sa určia prípadné medzery, zavedú nové pravidlá a preskúmajú existujúce s cieľom vytvoriť jednotný právny rámec, ktorý podporuje ekologické inovácie.

V budúcnosti pri navrhovaní, skúmaní a zavádzaní legislatívy a politík v oblasti životného prostredia sa pozornosť bude venovať napr.:

- potenciálu inovácií pre zlepšenie životného prostredia, napríklad umožnením flexibility v zmysle predpísaného technologického riešenia, alebo vytvorením priestoru pre prísnejšie a robustnejšie normy v oblasti životného prostredia (s cieľom vyhnúť sa technologickým obmedzeniam);
- prekážkam pre inovácie v rámci legislatívy v oblasti životného prostredia a jej vykonávania;

¹⁴

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemikálií (REACH).

- (c) potrebe uľahčiť vznik nových konkurencieschopných výrobkov alebo postupov;
- (d) potrebe zrýchliť zavádzanie ekologických inovácií vo všetkých oblastiach politiky.

Cenné materiály, ktoré už boli vypracované v spolupráci s OECD¹⁵, uznávajú potrebu zlepšiť politiky na lepšiu podporu ekologických inovácií pri zohľadnení faktorov, ako je dynamika trhu, technologické trajektórie, koordinácia a súdržnosť rôznych nástrojov politiky.

Míľniky

- Na základe existujúcich materiálov Komisia v roku 2012 vypracuje metodiku, ktorá sa bude zameriavať na posúdenie možných prekážok, hnacích síl a vplyvov legislatívy, politiky a regulačných iniciatív v oblasti životného prostredia na ekologické inovácie a optimalizáciu ich prenikania na trh.
- Do upravenej súčasnej politiky v oblasti vodného hospodárstva, noriem o kvalite vzduchu a emisiách, stavebných noriem, existujúcich cieľov v oblasti prevencie, opätovného využitia, recyklácie, obnovy a odklonu od využívania skládok, tak ako to predpokladá rámec plánu efektívneho využívania zdrojov na roky 2012, 2013 a 2014, Komisia začlení ciele v oblasti ekologických inovácií.
- Potenciál ekologických inovácií bude hlavným bodom úpravy existujúcich noriem v oblasti infraštruktúry, vrátane dopravy, energetiky, stavebníctva a informačných a komunikačných technológií a zároveň povedie k posilneniu klimatekovej odolnosti.
- Pri vypracovaní vykonávacích opatrení v roku 2012 podľa rámcovej smernice o odpadoch a podľa iných právnych predpisov o odpadoch, Komisia by mohla napríklad:
 - podporovať ekodizajn na vykonávanie smernice o vozidlách po dobe životnosti, odpade z elektrických a elektronických zariadení, obmedzení nebezpečných látok, batériách a akumulátoroch a obaloch;
 - vypracovať kritériá na ukončenie vlastností odpadu podľa článku 6 smernice o odpadoch pre meď, papier, sklo, plasty, kompost a prípadne iné zdroje odpadov. Tieto kritériá budú zamerané na posilnenie dopytu a dôvery v druhotné suroviny a podporu a presadzovanie inovatívnych technológií zberu, triedenia a spracovania odpadu pre vysoko kvalitné druhotné materiály;
 - vypracovať minimálne normy pre činnosti spracovania odpadu na úrovni EÚ v reakcii na článok 27 rámcovej smernice o odpadoch, pokiaľ sú tieto normy

¹⁵ OECD, „OECD studies on Environmental Innovation – Better policies to support eco-innovation“, 2011.

nákladovo efektívne, na základe najlepších dostupných metód a inovatívnych riešení.

5.2. Opatrenie č. 2: Demonštračné projekty a partnerstvá v oblasti ekologických inovácií

Aj napriek prebiehajúcim programom financovania a iniciatívam naďalej existuje výrazný prepád medzi dostupnosťou nových technológií a ich obchodným využitím na výrobu predajných výrobkov. Týka sa to napríklad inovatívnych technológií úpravy odpadových vôd a čistenia vôd¹⁶, ako sú membrány, alebo nových technológií v oblasti biologického odstraňovania amónia vyvinutých v rámci projektu ICON^{17 18}.

Vo svojej záverečnej správe Komisii z 28. júna 2011¹⁹ expertná skupina na vysokej úrovni pre kľúčové technológie (KT) zdôrazňuje význam príležitostí na financovania činností v oblasti vývoja výrobkov a ukážok s cieľom vyplniť medzeru medzi technológiami a zavádzaním na trh na zvýšenie európskej konkurencieschopnosti.

Od roku 2012 bude Komisia podporovať ciele demonštračné projekty v oblasti ekologických inovácií a ad hoc partnerstvá, zavádzanie inovatívnych technológií, ktorým sa aj napriek svojmu vysokému environmentálnemu a obchodnému potenciálu nepodarilo dostať na trh. Prioritu dostanú technológie vhodné na efektívne a účinné dosiahnutie prísnejších, inteligentnejších a ambicióznejších ekologických noriem v porovnaní s tými, ktoré sú zavedené dnes. Hlavným cieľom tohto opatrenia je preukázať životaschopnosť týchto technológií na trhu.

Od roku 2014 bude Horizont 2020 aj naďalej podporovať tieto demonštračné projekty a takisto projekty, ktoré implementujú technologické a spoločenské inovácie.

Míľniky

- Výber vyššie uvedených technologických demonštračných projektov do konca roka 2012 v rámci 7. rámcového programu pre predkladanie návrhov. Zúčastniť sa budú môcť všetky sektory priemyslu. Medzi možné oblasti patrí odpad z demolácií, ktorý je najväčším zdrojom odpadu; sanácia pôdy, sedimentov a podzemnej vody; úprava odpadových vôd a kalov; pesticídy a umelé hnojivá v poľnohospodárstve; ťažba v mestských oblastiach; použité elektrické a elektronické zariadenia, vrátane vzácnych prvkov a zlata; prispôbenie sa zmenám klímy.
- Výber technologických a spoločenských demonštračných projektov od roku 2014, ktoré by sa mohli podporiť a vykonávať v rámci iniciatívy Horizont 2020.

¹⁶ „EIO Thematic Report: Water Innovation“ Eco-Observatory, máj 2011.

¹⁷ <http://tnw.tudelft.nl/en/about-faculty/departments/biotechnology/research/research-cooperation/icon/>

¹⁸ http://ec.europa.eu/research/water-initiative/pdf/4th_wwf_brochure_en.pdf

¹⁹ http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/ict/key_technologies/kets_high_level_group_en.htm

5.3. Opatrenie č. 3: Normy a výkonové ciele pre kľúčové tovary, procesy a služby na zníženie ich ekologickej stopy

Nové a ambiciózne normy a výkonové ciele sú mocným nástrojom na podporu inovácií, zvyšovanie produktivity a otváranie príležitostí jednotného trhu.

Doplnkom môžu byť programy udeľovania značky, na ktorých sú uvedené výkonové normy výrobku ako mocný nástroj na informovanie o výhodách ekologických inovácií. Napríklad od prijatia politiky energetickej účinnosti a smernice o energetickom označovaní²⁰ sa trh s domácimi spotrebičmi transformoval smerom k energeticky úsporným výrobkom a priniesol úsporu energie 700 TWh²¹ a zvýšenie konkurencieschopnosti európskeho priemyslu.

V nadväznosti na balík štandardizácie²² Komisia v spolupráci s účastníkmi zabezpečí, aby nové alebo upravené normy viedli k silnejším podnetom pre inovácie, nevytvárali zotrvačnosť či obmedzenia, týkali sa výkonu a zohľadňovali otázky efektívneho využívania zdrojov, ochrany životného prostredia a zmeny klímy.

Míľniky

Európska komisia spolu s členskými štátmi a v spolupráci s medzinárodnými orgánmi pre normalizáciu vytvorí interaktívny proces na identifikovanie a stanovenie priority pre tie oblasti, kde vypracovanie noriem a výkonových cieľov má najväčší potenciál z hľadiska podpory rozvoja ekologických inovácií.

Medzi zopár príkladov týchto oblastí, ktoré by mohli byť zohľadnené od roku 2012, patria:

- overovanie označenia odpadu na mieste;
- potrubia systémov na rozvod pitnej vody a zvod odpadu;
- činnosti v oblasti spracovania odpadov v zmysle článku 27 rámcovej smernice o odpadoch;
- udržateľné stavebné materiály a izolácie budov na podporu vykonávania smernice o energetickej hospodárnosti budov²³.

5.4. Opatrenie č. 4: Finančné a podporné služby pre MSP

Financovania verejného sektora je potrebné a oprávnené na zrýchlenie ekologických inovácií v súkromnom sektore, najmä v MSP. Vzhľadom na relatívnu nezrelosť trhu majú ťažký prístup k financovaniu najmä malé podniky, ktoré sa podieľajú na

²⁰ Smernica Rady 92/75/EHS o udávaní spotreby energie a iných zdrojov domácimi spotrebičmi na štítkoch a štandardných informáciách o výrobkoch.

²¹ Odhadované úspory vďaka udávaniu spotreby energie na štítkoch na chladiacich spotrebičoch, umývačkách riadu a práčkach v rokoch 1996 až 2020.

²² KOM(2011) 311 v konečnom znení: Oznámenie Komisie: Strategická vízia pre európske normy: smerom k posilneniu a urýchleniu udržateľného rastu európskeho hospodárstva do roku 2020.

²³ KOM 2002/91/ES, smernica o energetickej hospodárnosti budov.

ekologických inováciách s vnímaným vysokým obchodným rizikom. Finančníci a investori majú tendenciu používať rovnaký investičný pohľad na ekologické inovácie ako na iné investície, t.j. rovnaké očakávané výnosy a rovnakú úroveň prijateľného rizika. Pridaná hodnota vytvorená znížením tlakov na životné prostredie však nie je zohľadnená a zohráva len okrajovú úlohu v investičných rozhodnutiach.

Politické opatrenia môžu pomôcť vytvoriť priaznivejšie finančné a flexibilnejšie podmienky na zdieľanie rizika. Je potrebné mobilizovať ďalšiu podporu pre MSP na zlepšenie investičnej pripravenosti, príležitostí na nadväzovanie kontaktov a takisto dôvery trhu v ekologické inovácie.

ETAP a iné európske politiky a iniciatívy, ako je politika súdržnosti, už urobili určité kroky na mobilizáciu finančných prostriedkov pre ekologické inovácie. Úsilie o mobilizáciu finančných prostriedkov pre ekologické inovácie bude pokračovať ako súčasť súčasného viacročného finančného rámca na roky 2007 až 2013 a bude posilnené v rámci konkrétnych programov iniciatívy Horizont 2020, t.j. „Zvládnutie spoločenských výziev“ a „Vypracovanie pracovného rámca v oblasti priemyselného prvenstva a konkurencieschopnosti“. Komisia uvažuje o vyčlenení finančných prostriedkov pre ekologické inovácie s cieľom čeliť konkrétnemu problému s financovaním v tejto oblasti.

Míľniky

V zmysle súčasného viacročného finančného rámca:

- Komisia v spolupráci so sieťou „Enterprise Europe“²⁴ rozšíri činnosti „environmentálnych asistentov pre MSP“. Asistenti pomôžu MSP využiť obchodné príležitosti vytvorené ekologickými inováciami. Program bude konsolidovať prístupy ohľaduplné voči životnému prostrediu v MSP, zvýši ich informovanosť a uľahčí nadobudnutie zručností na podporu ekologických inovácií.
- V roku 2012 Komisia vytvorí európsku sieť finančníkov a investorov pre ekologické inovácie s cieľom mobilizovať ich a lepšie vymedziť ich politické potreby v záujme dosiahnutia rýchlejších investícií a financovania.
- Komisia pomôže európskym podnikom zavádzajúcim ekologické inovácie získať lepší prístup na globálne trhy. Sieť Enterprise Europe, európske technologické centrá mimo Európy a delegácie EÚ poskytnú ďalšiu podporu pre účasť na veľtrhoch a obchodných návštevách, zabezpečia spojenie podporných sietí MSP v Európe aj inde vo svete, informácie o trhu a analýzy technologických potrieb.
- Európska komisia bude navyše vyvíjať iniciatívy na zlepšenie dôvery v nové ekologické technológie a riešenia v oblasti ekologických inovácií, ktoré vstupujú na trhy EÚ a svetové trhy, na základe získaných informácií o výsledkoch experimentálneho dobrovoľného pilotného programu na overenie

²⁴

http://www.enterprise-europe-network.ec.europa.eu/index_en.htm.

environmentálnych technológií (OET), ktorého zásady a výhody sú opísané v pracovnom dokumente útvarov Komisie priloženom k akčnému plánu.

Od roku 2014 v zmysle budúceho viacročného finančného rámca, vrátane iniciatívy Horizont 2020 a politiky súdržnosti Komisia prijme vhodné iniciatívy na:

- spoluprácu s členskými štátmi a regiónmi pri zavádzaní ekologických inovácií do operačných programov politiky súdržnosti na obdobie rokov 2014 až 2020, najmä prostredníctvom regionálnych inovačných stratégií pre inteligentnú špecializáciu, ktoré sú navrhnuté ako podmienka ex ante;
- vytvorenie dvoch nástrojov na financovanie inovácií: služby poskytovania úverov a záruk a kapitálového nástroja EÚ na financovanie výskumu a inovácií. Prvý bude mať zložku podporovanú dopytom a takisto politikou, ktorej súčasťou budú ekologické inovácie. Druhý sa bude sústreďovať na etapu rozbehnutia a rastu a jeho tematická orientácia bude spojená s ekologickými inováciami. Oba nástroje budú obsahovať ad hoc investičné stimuly na podporu mobilizácie súkromného financovania v oblasti ekologických inovácií;
- vypracovanie programov technickej pomoci na pomoc malým a stredným podnikom a finančnému sektoru vypracovať životaschopné projekty, posúdiť ich životaschopnosť a realizovať projekty, ktoré dokážu využiť výhody rizikového financovania;
- Horizont 2020 posilní úlohu ekologických inovácií a okrem iného podporí SME investujúce do ekologických inovácií v rannej etape prenikania na trh.

5.5. Opatrenie č. 5: Medzinárodná spolupráca

Ekologické inovácie sú kľúčom na uľahčenie globálneho prechodu k udržateľnému rozvoju ekologizáciou hospodárstva. V tejto súvislosti oznámenie Komisie o procese Rio+20²⁵ zdôrazňuje okrem iného potrebu zaviesť opatrenia pre trh a regulačné opatrenia, ktoré podporujú ekologické inovácie v globálnom meradle, a zabezpečiť ich uplatňovanie.

V oznámení s názvom „Európsky strategický rámec pre medzinárodnú vedecko-technickú spoluprácu“²⁶ Komisia navrhuje opatrenia na posilnenie Európskeho výskumného priestoru (ERA) prostredníctvom väčšej integrácie a cezhraničnej koordinácie investícií a činností v oblasti výskumu. Jej cieľom je okrem iného zvýšiť prítlačivosť Európy ako miesta na investovanie do výskumu a inovácií.

V tejto súvislosti bolo založené strategické fórum pre medzinárodnú vedecko-technickú spoluprácu (SFIC) na presadzovanie spolupráce v rámci európskeho partnerstva pre vedu a technológie. Toto fórum sa bude zameriavať na určenie

²⁵ KOM(2011) 363 v konečnom znení, oznámenie Komisie „Rio+20: Na ceste k ekologickému hospodárstvu a lepšiemu riadeniu“.

²⁶ KOM(2008) 588 v konečnom znení, oznámenie Komisie „Európsky strategický rámec pre medzinárodnú vedecko-technickú spoluprácu“.

a koordináciu spoločných iniciatív medzi členskými štátmi a Komisiou vo vzťahu k tretím krajinám. Iniciatívy by mohli zahŕňať ekologické inovácie a budovanie a prispôsobenie kapacít v oblasti ekologických inovácií potrebám prijímajúcich krajín.

Rozvíjajúce sa ekonomiky, ako je Čína, India, Brazília a Rusko, ponúkajú významné trhové príležitosti a príležitosti pre partnerskú spoluprácu pre európske spoločnosti investujúce do ekologických inovácií. Prístup na tieto trhy je však naďalej veľmi problematický z dôvodu vysokých a neznámych rizík, ochrany investícií a laxnej ochrany medzinárodných práv v oblasti duševného vlastníctva.

S cieľom podporiť prístup na trh a partnerské vzťahy Komisia prijme vhodné iniciatívy na:

- podporu porovnávania a harmonizácie noriem a požiadaviek na ekologické tovary a služby a environmentálny vplyv výrobkov. Toto sa bude presadzovať v rámci bilaterálnych a regionálnych dialógov s rozvíjajúcimi sa ekonomikami. Príslušné programy a projekty budú podporované v rámci programov spolupráce, ako ázijský program SWITCH²⁷, na podporu udržateľnej spotreby a výroby. Preskúma sa možnosť rozšíriť tieto programy na iné regióny, najmä Afriku a Latinskú Ameriku;
- podporu, v rámci dvojstranných a mnohostranných politických rokovaní a takisto obchodných rokovaní a dohôd, výmeny názorov na politiky v oblasti ekologických inovácií, vrátane opatrení na liberalizáciu obchodu s ekologickými tovarmi a službami, odstránenia nákladových prekážok spojených s účasťou MSP v globálnych hodnotových reťazcoch, ochrany investícií a ochrany práv duševného vlastníctva. Podporované bude aj budovanie vzťahov medzi investormi, finančníkmi a podnikmi;
- začlenenie ekologických technológií a ekologických inovácií do spolupráce so susednými krajinami, ako je Východné partnerstvo²⁸, Partnerstvo pre demokraciu a spoločnú prosperitu s južným Stredozemím a Čiernomorská synergia;
- spoluprácu s Programom OSN pre životné prostredie (UNEP) a Organizáciou OSN pre priemyselný rozvoj (UNIDO) pri posilňovaní siete národných centier pre čistejšiu výrobu. Tieto centrá uľahčia šírenie osvedčených postupov v oblasti ekologických inovácií a vytváranie sietí medzi spoločnosťami investujúcimi do ekologických inovácií v rozvinutých a rozvíjajúcich sa ekonomikách.

²⁷ Ázijský program SWITCH je grantový program financovaný prostredníctvom nástroja EÚ na financovanie rozvojovej spolupráce, nariadenie (ES) č. 1905/2006 (Ú. v. EÚ L 378/41) – http://ec.europa.eu/europeaid/where/asia/regional-cooperation/environment/switch_en.htm

²⁸ KOM(2008) 823 v konečnom znení: oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade: „Východné partnerstvo“.

Míľniky

- V roku 2012 Európska komisia vypracuje skupinu politík na podporu transferu zavedených ekologických technológií a riešení.
- V rámci procesu Rio+20 Európska komisia spoločne s medzinárodnými partnermi pomôže vytvoriť rámec pre integráciu ekologických inovácií do medzinárodného dialógu o trvalej udržateľnosti a záverov summitu Rio+20 v roku 2020, ako možný faktor zrýchlenia prechodu na ekologické hospodárstvo.

5.6. Opatrenie č. 6: Nové zručnosti a pracovné miesta

Nové zručnosti sú potrebné na uľahčenie prechodu na ekologickejšie hospodárstvo a vytvorenie súvisiacej posilnenej kvalifikovanej pracovnej sily pre firmy. Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta zdôrazňuje potrebu zosúladiť ponuku zručností s potrebami trhu práce, najmä pokiaľ ide o novo vznikajúce a rozširované zručnosti, ako sú zručnosti vyžadované pre ekologicky a ekologickejšie orientované pracovné miesta.

Rada pre európsky sektor zručností pre ekologicky a ekologickejšie orientované pracovné miesta bude zriadená s cieľom uľahčiť výmenu informácií o profiloch kvalifikácie, vzdelávacích programoch a chýbajúcich zručnostiach v odvetví ekologických tovarov a služieb a iných súvisiacich odvetviach medzi členskými štátmi.

Míľniky

- So zriadením „Panorámy kvalifikácie v EÚ“ od roku 2012 Komisia bude prispievať k rastu mobility na trhu práce tým, že bude poskytovať informácie o súčasnej a budúcej ponuke zručností a nesúlade. Bude sa takisto špeciálne orientovať na zručnosti pre ekologicky orientované pracovné miesta.

5.7. Opatrenie č. 7: Európske partnerstvá v oblasti inovácií

Európske partnerstvá v oblasti inovácií (EPOI) sú navrhnuté v rámci hlavnej iniciatívy stratégie Európa 2020 pre iniciatívu Únia inovácií. Účelom týchto EPOI je spojiť účastníkov a zdroje združené okolo spoločných cieľov na zrýchlenie prielomových inovácií s cieľom vyriešiť konkrétne spoločenské problémy v oblasti, kde zároveň existuje veľký trhový potenciál pre podnikanie EÚ.

Efektívne využívanie zdrojov je prioritou najmä v oblasti surovín, udržateľného poľnohospodárstva a vody, kde sa v súčasnosti uvažuje nad EPOI. Vyplnením medzery medzi hospodárstvom, ktoré lepšie využíva zdroje, ambicióznymi environmentálnymi cieľmi a takisto obchodnými príležitosťami sú ekologické inovácie hlavným nástrojom na podporu týchto EPOI.

Míľniky

- Medzi potenciálne opatrenia by mohlo patriť testovanie ekologického verejného a súkromného obstarávania na podporu ekologických inovácií. Mohli by sa vytvoriť siete obstarávateľov a nákupcov vo verejnom a súkromnom sektore a súťažné podklady by mohli byť testované a vypracované na širšie využívanie ako vo verejnom tak aj v súkromnom sektore.
- Medzi ďalšie sľubné oblasti, ktoré sa môžu vziať do úvahy, patrí bioplyn z biologického odpadu, udržateľná chémia a služby v oblasti ekosystémov. Za úzkej spolupráce s účastníkmi a členskými štátmi Komisia určí najlepšie postupy na spojenie opatrení na strane dopytu a ponuky v týchto oblastiach.

6. RIADENIE A INFORMOVANOSŤ

6.1. Štruktúra riadenia

Činnosti a programy v oblasti budovania kontaktov pre riadenie na rozšírenie vedomostnej základne a zvýšenie informovanosti o ekologických inováciách budú zriadené v rámci Únie inovácií a takisto programu Horizont 2020. Predpokladajú sa jednoduché a flexibilné systémy, v ktorých je účasť kľúčových účastníkov široká a vyrovnaná²⁹.

V tejto súvislosti a na základe pozitívnych skúseností pracovnej skupiny na vysokej úrovni (ETAP), viacčlenná riadiaca skupina na vysokej úrovni pre ekologické inovácie bude zriadená na začlenenie ekologických inovácií, uľahčenie získavania vedomostí o politikách, vzájomné skúmanie prijatých opatrení a takisto monitorovanie vykonávania tohto akčného plánu.

Okrem toho pracovná skupina na vysokej úrovni bude naďalej združovať členské štáty s cieľom uľahčiť výmenu informácií, lepšie usmerňovať v oblasti politiky, a to na úrovni EÚ ako aj na vnútroštátnej úrovni.

Fórum účastníkov programu ETAP, ktoré mobilizuje a pomáha budovať vzťahy medzi sektorovými účastníkmi, sa bude viac zameriavať na podnikanie a vypracuje ciele a dosiahnuteľné odporúčania, ktoré je možné integrovať do politik EÚ a národných politik.

²⁹

SEK(2011) 1028 v konečnom znení, „Pilotné európske partnerstvo v oblasti inovácie zamerané na aktívne starnutie pri dobrom zdraví. Prvé skúsenosti s riadením a postupmi“.

Míľniky

- Od roku 2012 bude táto viacčlenná riadiaca skupina na vysokej úrovni, ktorú budú tvoriť zástupcovia členských štátov, obchodu, priemyslu, a to najmä MSP, výskumu a iní dôležití účastníci, podporovať opatrenia na zavádzanie ekologických inovácií, v prípade potreby za podpory konkrétnych tematických viacčlenných odborných pracovných skupín.

6.2. Spolupráca Komisie a členských štátov

Pravidelná výmena informácií a osvedčených postupov týkajúcich sa politík v oblasti ekologických inovácií medzi členskými štátmi a takisto regiónmi je veľmi dôležitá. Lepšia vedomostná základňa o otázkach tlaku na životné prostredia, politiky, trhov a ekologických tovarov a služieb bude takisto potrebná na podporu ekologických inovácií v Európe a povedie k vhodným politikám.

Míľniky

- Na základe poznatkov získaných v rámci plánov ETAP budú s členskými štátmi dohodnuté dobrovoľné národné plány v oblasti ekologických inovácií s cieľom určiť najefektívnejšie politiky, uľahčiť oboznamovanie sa s politikami medzi členskými štátmi a takisto stanoviť zodpovedajúcu úroveň vykonávania, ktorá je potrebná na vytvorenie podmienok pre ekologické inovácie. Tieto plány budú nadväzovať na existujúce iniciatívy na podporu ekologických technológií, ale s užším zameraním na ekologické inovácie v súkromnom i verejnom sektore a budú brať do úvahy globálne ciele v oblasti trvalej udržateľnosti na podporu ich dosiahnutia.
- Komisia bude spolupracovať s príslušnými národnými a regionálnymi orgánmi s cieľom integrovať ekologické inovácie do iniciatív politiky súdržnosti a politiky rozvoja vidieka v oblasti inovácií. V tomto ohľade prebiehajúci rozvoj „platformy inteligentnej špecializácie“³⁰ predstavuje kľúčový nástroj pri budovaní zodpovedajúcich riadiacich kapacít.
- Komisia bude nadväzovať na skúsenosti z „prehľadu výsledkov ekologických inovácií“³¹ a používať iné súvisiace ukazovatele ekologických inovácií s cieľom monitorovať a skúmať opatrenia a opatrenia prijaté členskými štátmi a EÚ.
- Iniciatíva s názvom „Zrýchlenie politík v oblasti ekologických inovácií“³² na určenie najlepších postupov pri prijímaní politických rozhodnutí v oblasti

³⁰ <http://ipts.jrc.ec.europa.eu/activities/research-and-innovation/s3platform.cfm>

³¹ Pozri projekt Stredisko pre sledovanie ekologických inovácií financovaný Európskou úniou; <http://www.eco-innovation.eu/>

³² Pozri projekt „Zrýchlenie politík v oblasti ekologických inovácií“ financovaný Európskou úniou, <http://www.ecopol-project.eu/>.

ekologických inovácií bude opäť presadzovaná s cieľom rozšíriť osvedčené postupy v členských štátoch.

6.3. Zvyšovanie informovanosti o výhodách a príležitostiach ekologických inovácií

Neistota ohľadne dopytu na trhu je jednou z hlavných prekážok rýchleho zavádzania ekologických inovácií. Je potrebné dosiahnuť väčšie prijatie technológií, procesov, služieb a výrobkov ekologických inovácií v spoločnosti.

Toto prijatie v spoločnosti je možné dosiahnuť, ak všetky zúčastnené strany vynaložia úsilie na zvýšenie informovanosti o ekologických inováciách, vrátane členských štátov, miestnych a regionálnych orgánov, priemyslu a občianskej spoločnosti. Komisia takisto prijme opatrenia na vysvetlenie významu ekologických inovácií ako kľúčových hnacích síl smerom k ekologickejšiemu a udržateľnejšiemu hospodárstvu s osobitným dôrazom na ich potenciál pre vytváranie rastu a nových pracovných miest. Toto úsilie bude nadväzovať na existujúce komunikačné činnosti vykonávané v rámci firemnej komunikácie Európskej komisie, ako je informovanie o efektívnom využívaní zdrojov.

7. ZÁVEREČNÉ POZNÁMKY

Päť rokov vykonávania politík EÚ v oblasti ekologických technológií a zdroj energetických ekologických podnikov v EÚ potvrdzujú potenciál ekologických inovácií vytvárať nové obchodné príležitosti a rast a pracovné miesta v Európe.

Stále je však potrebné urobiť viac, čo si vyžaduje posilnenie a rozšírenie opatrení. To je dôvod, prečo by sa súčasné opatrenia mali posilniť, prečo by sa využívanie existujúcich zdrojov malo optimalizovať a mali mobilizovať ďalšie finančné prostriedky. Akčný plán podporuje úsilie v oblasti ekologických inovácií, udáva jasný smer, a je teda logickým nástupcom programu ETAP.

Akčný plán podporuje úsilie v oblasti ekologických inovácií, udáva jasný smer, a je teda logickým nástupcom programu ETAP. Ambiciózny program EÚ v oblasti ekologických inovácií takisto pomôže lepšie reagovať na globálne ekologické problémy a využiť príležitosti na svetových trhoch v súlade s cieľmi stratégie Európa 2020. Európskej komisii a členským štátom poskytne nové nástroje na dosiahnutie cieľov stratégie Európa 2020 a stanoví budúci rámec pre ekologické inovácie. Priebežné hodnotenie nadchádzajúceho finančného výhľadu poskytne dobrú príležitosť na posúdenie pokroku pri dosahovaní cieľov stanovených v tomto akčnom pláne.

Príloha 1. Ekologické inovácie prinášajú výhody pre podnikanie a životné prostredie

Svetová ekonomika nebude mať inú možnosť, než sa prispôbiť životnému prostrediu a obmedzeným zdrojom, čo si bude vyžadovať ekologické inovácie. Tie zároveň umožnia vytvárať pracovné miesta a podporia rast a majú zásadný význam pre konkurencieschopnosť hospodárstva, najmä v Európe, ktorá v minulosti zakladala svoj ekonomický rast na intenzívnom využívaní zdrojov.

EÚ má dobré predpoklady na to, aby prevzala svoju úlohu pri globálnom prechode na udržateľné hospodárstvo

Európske politiky v oblasti životného prostredia a rastúce globálne environmentálne problémy vedú k vzniku významných a konkurenčných ekologických tovarov a služieb v Európe.

Napríklad európske ekologické odvetvia už predstavujú významný hospodársky sektor s odhadovaným ročným obrátom 319 miliárd EUR alebo cca. 2,5 % hrubého domáceho produktu EÚ³³ (HDP). To znamená, že sú väčšie než oceliarsky, farmaceutický či automobilový priemysel. Ekologické odvetvia nedávno rástli tempom približne 8 % za rok. Hlavné podsektory sa zaoberajú nakladaním s odpadmi (30 %), dodávkami vody (21 %), nakladaním s odpadovými vodami (13 %) a recyklovanými materiálmi (13 %). Sektor priamo zamestnáva 3,4 milióna ľudí, približne 1,5 % všetkých zamestnaných Európanov. V období rokov 2004 a 2008 sa vytvorilo približne 600 000 nových pracovných miest. Ročné tempo rastu zamestnanosti vo všetkých subsektoroch v rokoch 2000 až 2008 bolo približne 7 %.

Európske podniky si uvedomujú príležitosť

Podnikateľská sféra si uvedomuje potenciál ekologických inovácií. Investície do rizikového kapitálu (RK) v Európe³⁴ výrazne narástli za posledné desaťročie. V roku 2010 narástli v tomto sektore o cca. 1,3 miliardy EUR z pôvodných 0,3 miliardy v roku 2004. Napriek rastúcej neistote na trhu sa hodnota znížila len o 7 % v porovnaní s rokom 2009, čo potvrdzuje vysokú odolnosť a potenciál sektora. Výroba energie a energetická účinnosť dominujú týmto investíciám. Samotné tieto dva sektory predstavovali 71 % kapitálových investícií za štvrtý štvrtrok roka 2009.

Výrobky, postupy a služby ohľaduplné voči životnému prostrediu a úsporné z hľadiska energie a zdrojov čoraz viac zvyšujú konkurenčnú výhodu mnohých podnikov a sektorov. Výrobné podniky prešli od riešení typu „na konci potrubia“ k prístupom s „uzavretou slučkou“, ktoré minimalizujú tok materiálu a energie zmenou výrobkov a výrobných metód a opätovným používaním odpadu ako nového zdroja pre výrobu – toto všetko znižuje náklady. Úzke miesta a prekážky však stále bránia úplnému využitiu tohto potenciálu.

³³ IDEA Consulting and Ecorys, 'Study on the competitiveness of the EU eco-industry', 2009; Roland Berger, 'Innovative environmental growth markets from a company perspective', 2007.

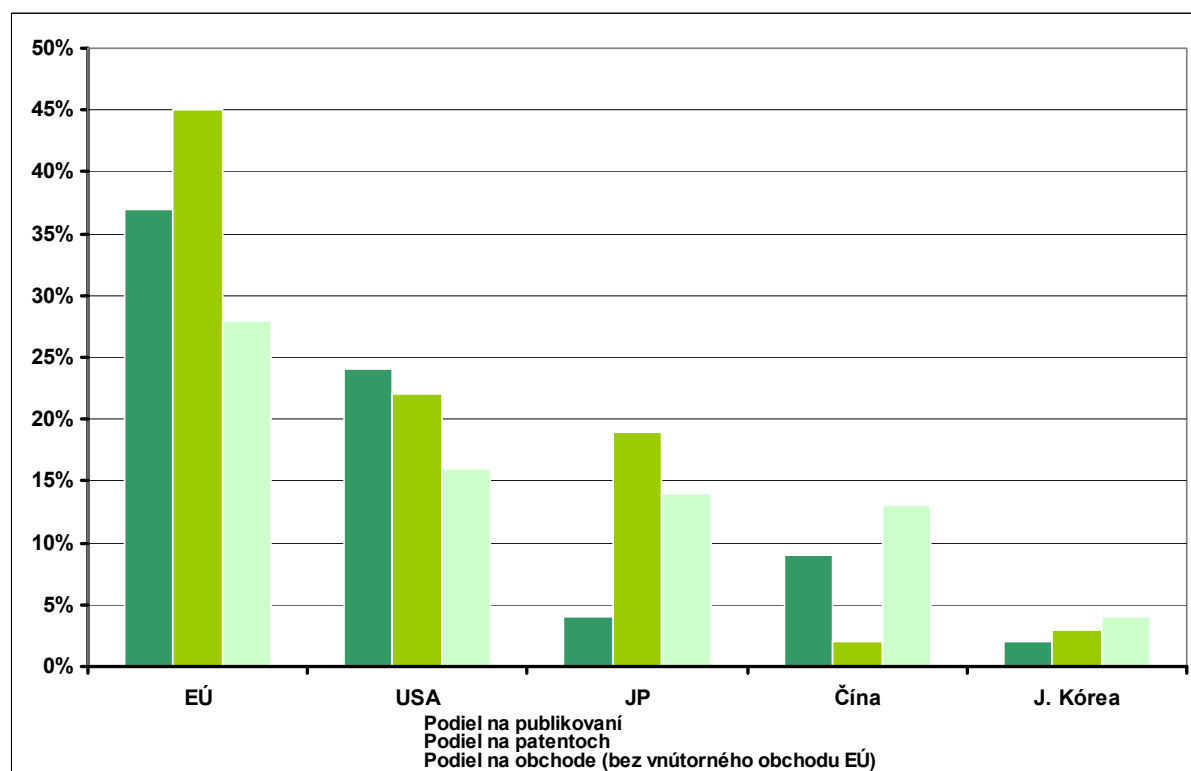
³⁴ Tlačová správa skupiny Cleantech Group zo 7. Januára 2010 o investíciách spoločnosti Cleantech do rizikového kapitálu v roku 2010. Uvedené hodnoty sa týkajú investícií spoločnosti Cleantech v regióne Európy a Izraela.

Ochrana pred vplyvmi zmeny klímy a katastrofami súvisiacimi s počasím takisto prinesie množstvo príležitostí. Od roku 1980 približne 95 % ekonomických strát v dôsledku katastrofických udalostí v Európe bolo spôsobených udalosťami súvisiacimi s počasím a klímou, a tento vývoj sa zhorší so zmenou klímy. V oblasti prispôsobenia sa zmene klímy a prevencie rizika katastrof (PRK) budú rásť možnosti investovania a budú potrebné programy na financovanie inovácií a ochranu pred zmenou klímy. Sektor poisťovníctva bude takisto čeliť novým problémom a príležitostiam.

Budúce globálne príležitosti sa musia využiť

Európska únia má technické možnosti na to, aby sa stala významným hráčom v oblasti ekologických tovarov, postupov a služieb. Má prosperujúcu vedeckú komunitu a technologické prvenstvo v mnohých oblastiach. Toto sa odráža v jej vedúcom postavení vo svetovom obchode, čo je znázornené nižšie (obchod v rámci EÚ nie je započítaný).

Európske environmentálne odvetvie má dobré postavenie vo svete³⁵

Celosvetový trh environmentálnych odvetví dosiahol v roku 2007 hodnotu 1 bilión EUR, pričom energeticky úsporné technológie zohrávali veľkú úlohu (450 mld. EUR). Podiel na európskom trhu sa líši v závislosti od sektora. Napríklad v prípade automatického oddelovania materiálov a solárnych elektrární Európa predstavuje viac ako 70 % celkového trhu. V oblasti syntetických biopalív, solárnych chladiacich

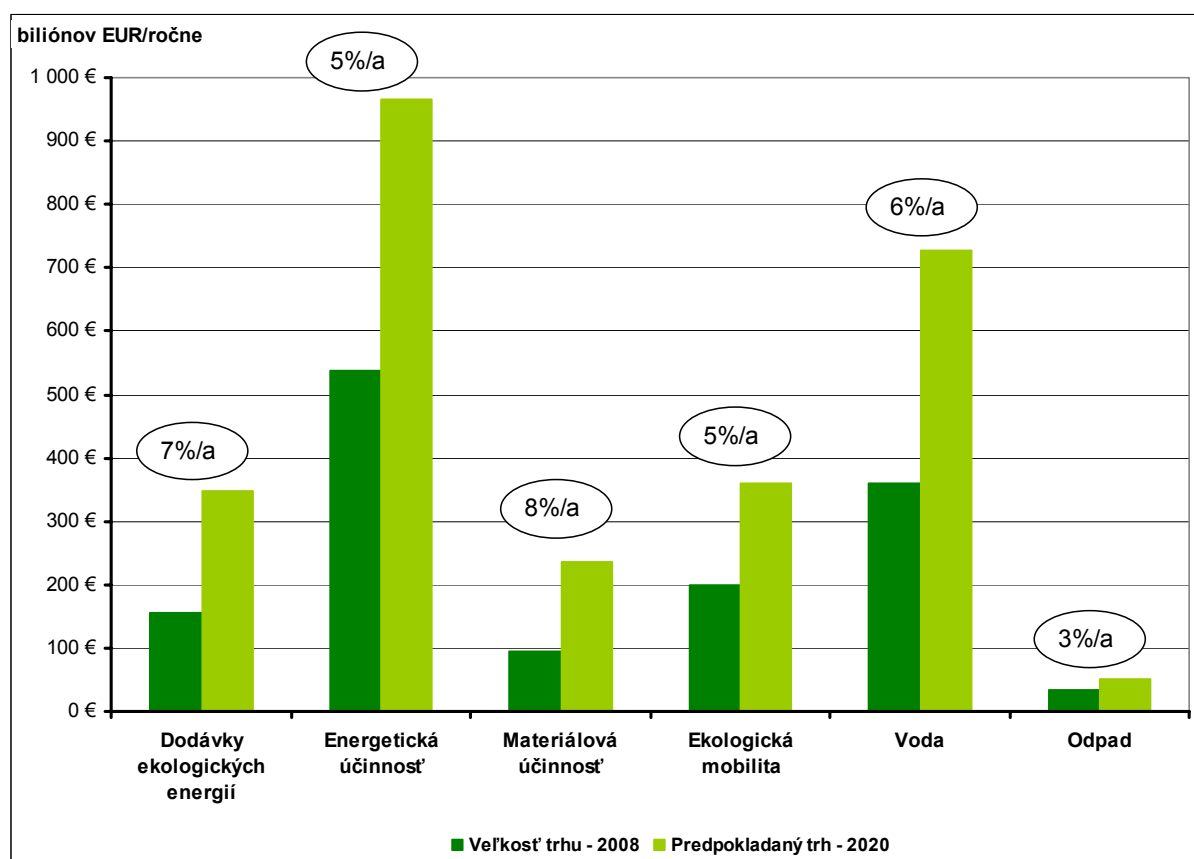
³⁵

Zdroj: IDEA Consult, ECORYS, 2009. Štúdia konkurencieschopnosti environmentálneho odvetvia EÚ; federálne ministerstvo životného prostredia, Nature Conservation and Nuclear Safety, 2009, „Greentech – Made in Germany 2.0“.

systémov a technológií uchovávaní energie európsky priemysel vedie vo výskume a vývoji. Priemerný trhoví podiel európskych firiem bol viac ako 30 % v oblasti nakladania s odpadmi a recyklácie, výroby energie, udržateľnej mobility, energetickej účinnosti a udržateľného hospodárenia s vodou.

Svetový trh s týmito výrobkami a službami rastie každoročne o 5 % a očakáva sa, že do roku 2030 sa strojnásobí (pre plánovaný rast pozri graf nižšie). EÚ tvorí zhruba tretinu svetového trhu a je čistým vývozcom. Vynárajú sa však globálni konkurenti. V sektore veternej energie súčasní dodávatelia v EÚ čelia novým hráčom na trhu, ktorí sa usilujú profitovať z celosvetového úsilia o spomalenie zmeny klímy. EÚ musí budovať na svojom potenciáli a oživiť základné hnacie sily s cieľom upevniť si svoje vedúce postavenie a využiť nové príležitosti.

Rast svetových trhov environmentálnych odvetví³⁶

MSP Európskej únie musia profitovať z prechodu

Zloženie environmentálnych odvetví sa značne líši v závislosti od odvetvia. Napríklad v prípade nakladania s odpadmi, sanácie pôdy, veternej energie a energie z obnoviteľných zdrojov približne 10 % spoločností tvorí takmer 80 % obratu. Na druhej strane malé firmy sú silnejšie na nových regulovaných trhoch, ako je

³⁶

Zdroj: IDEA Consult, ECORYS, 2009. Štúdia konkurencieschopnosti environmentálneho odvetvia EÚ; federálne ministerstvo životného prostredia, Nature Conservation and Nuclear Safety, 2009, „Greentech – Made in Germany 2.0“.

ekologická výstavba a výroba energie z obnoviteľných zdrojov. Je takisto potrebné poznamenať, že z hľadiska MSP sa očakáva väčší potenciál vyvíjať ekologické inovácie a tým pádom zvyšovať produktivitu zdrojov v porovnaní s veľkými podnikmi. Prípadové štúdie v oblasti zvyšovania materiálovej účinnosti v Nemecku ukázali, že takmer polovica firiem ušetrila v priemere približne 200 000 EUR pri investičných nákladoch do 10 000 EUR³⁷.

Environmentálne odvetvia sú poznačené prítomnosťou veľkého počtu malých a stredných podnikov (MSP). Tieto firmy predstavujú približne polovicu celkovej zamestnanosti. Preto MSP v spolupráci s priemyselnými sektormi musia zohrávať stále väčšiu úlohu pri inovácii nových technológií a riešení a aj ich používaní. **Smerovanie a konanie verejnosti musí vytvárať lepšie podmienky pre ekologické inovácie.**

³⁷

Stredisko pre sledovanie ekologických inovácií, výročná správa za rok 2010, „Business perspective: Saving material costs“.